

حسابداری صنعتی (۱)

دکتر احمد خدای پور

سید محمد میر تونی

سرشناسه:	خدای پور، احمد، ۱۳۳۹-
عنوان و نام پدیدآور:	حسابداری صنعتی (۱) / احمد خدای پور، سید محمد میرتونی.
مشخصات نشر:	کرمان: دانشگاه شهید باهنر (کرمان)، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۳۰۱ ص: جدول.
فروست:	انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان؛ ۳۱۰
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۲۵۰۰-۹۹-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فبا
یادداشت:	کتابنامه.
موضوع:	حسابداری قیمت تمام شده
موضوع:	هرینه یابی هدفدار
شناسه افزوده:	میرتونی، سیدمحمد، ۱۳۵۶ -
شناسه افزوده:	دانشگاه شهید باهنر کرمان
رده بندی کنگره:	۱۳۹۰ خ ۴۹۹: HF۵۶۸۶۱
رده بندی دیویی:	۶۵۷/۴۲
شماره کتابشناسی ملی:	۲۲۶۳۳۳۴

حسابداری صنعتی (۱)

تألیف: دکتر احمد خدای پور، سیدمحمد میرتونی

ناشر: انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان

طراح جلد: زهرا آقاعباسی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیمتوگرافی و چاپ: مؤسسه چاپ و نشر فرهنگ

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۰۰-۹۹-۴

ISBN: 978-964-2500-99-4

کلیه حقوق برای دانشگاه شهید باهنر کرمان محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه ۱۳

فصل ۱. نقش حسابداری و اطلاعات بهای تمام شده در سازمان ۱۵-۴۷

ارزش آفرینی در سازمان‌ها ۱۷

زنجیره ارزش ۱۷

زنجیره عرضه ۱۸

نقش اطلاعات در سازمان ۱۸

کار مدیران تصمیم‌گیری است ۱۹

تصمیم‌گیری به اطلاعات نیاز دارد ۱۹

مدیران، مالکان نیستند؟ ۱۹

استفاده از اطلاعات بهای تمام شده به منظور ایجاد ارزش ۲۰

شناسایی و حذف فعالیت‌های فاقد ارزش افزوده ۲۰

تجزیه و تحلیل بهای تمام شده استراتژیک ۲۱

داده‌های بهای تمام شده برای تصمیمات مدیریتی ۲۱

بهای تمام شده جهت تصمیم‌گیری ۲۱

بهای تمام شده برای کنترل و ارزیابی ۲۳

بودجه‌بندی ۲۴

داده‌های متفاوت برای تصمیمات متفاوت ۲۷

سوالات خودآموز ۲۷

سیستم‌های حسابداری ۲۸

حسابداری صنعتی و اصول پذیرفته شده حسابداری ۲۹

مشتریان حسابداری صنعتی ۳۰

گرایش‌ات و تحولات جاری در حسابداری صنعتی ۳۲

حسابداری صنعتی در صنایع تولیدی با فن‌آوری پیشرفته ۳۲

روش‌های درست به موقع (به هنگام) ۳۲

تولید ناب ۳۳

تأکید روی کیفیت ۳۳

تحلیل موقعیت و بهبود مستمر ۳۳

۳۴	هزینه‌یابی و مدیریت بر مبنای فعالیت
۳۵	برنامه‌ریزی منابع سازمانی
۳۵	شش سیگما
۳۵	اندازه‌گیری عملکرد
۳۶	ایجاد ارزش در سازمان
۳۶	افراد مالی کلیدی در سازمان
۳۸	حسابداری صنعتی و سایر رشته‌ها
۳۸	مسایل اخلاقی برای حسابداران
۴۱	پیوست
۴۴	خلاصه‌ی فصل
۴۵	سوالات
۴۶	تمرین‌ها و مسایل
۴۷	پاسخ سوالات خودآموز
۴۹-۸۹	فصل ۲، مفاهیم و اصطلاحات و طبقه‌بندی بهای تمام شده
۵۱	بهای تمام شده چیست؟
۵۱	مقایسه هزینه و بهای تمام شده
۵۳	ارایه بهای تمام شده در صورت‌های مالی
۵۴	سازمان‌های خدماتی
۵۴	شرکت‌های عمده فروشی و خرده فروشی
۵۷	شرکت‌های تولیدی
۵۸	بهای تمام شده تولیدی مستقیم و غیرمستقیم
۵۹	بهای اولیه و بهای تبدیل
۶۱	هزینه‌های غیرتولیدی (دوره)
۶۱	هزینه‌های غیرمستقیم در بانکداری
۶۲	تخصیص بهای تمام شده
۶۴	هزینه‌های مستقیم در برابر هزینه‌های غیرمستقیم
۶۵	جزئیات جریان بهای تمام شده تولیدی
۶۷	چگونگی جریان بهای تمام شده در صورت حساب‌ها
۷۱	سؤال خودآموز
۷۱	رفتار هزینه
۷۲	هزینه‌های ثابت در برابر هزینه‌های متغیر
۷۶	اجزای بهای تمام شده محصول
۷۸	خلاصه فصل
۸۰	سوالات

تمرین‌ها	۸۱
مسایل	۸۴
پاسخ به سؤال خودآموز	۸۹

فصل ۳، مبانی سیستم‌های هزینه‌یابی محصول و هزینه‌یابی سفارش کار — ۱۴۶-۹۱

انتخاب سیستم هزینه‌یابی محصول	۹۲
ارزیابی انوار اصلی سیستم‌های هزینه‌یابی محصولات	۹۲
مدل پایه گردش هزینه	۹۶
گردش هزینه به سفارش‌ها	۹۷
مدیریت اطلاعات گردش هزینه و استفاده از آن‌ها	۹۹
موارد مطرح در طراحی سیستم هزینه‌یابی محصولات	۱۰۰
ثبت هزینه‌های سفارش	۱۰۱
استفاده از نرخ‌های از پیش تعیین شده برپایه	۱۰۹
تفاوت بین هزینه‌یابی عادی (نرمال) و واقعی	۱۲۲
هزینه‌یابی سفارش کار در مؤسسات خدماتی	۱۲۴
کاربرد هزینه‌یابی سفارش کار در زنجیره ارزش	۱۲۴
استفاده از اطلاعات سیستم هزینه‌یابی سفارش کار در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری	۱۲۵
خلاصه فصل	۱۲۶
سؤالات	۱۲۸
تمرین‌ها	۱۲۹
مسایل	۱۳۵

فصل ۴، هزینه‌یابی مرحله‌ای — ۱۹۹-۱۴۷

نگاهی مختصر به هزینه‌یابی مرحله‌ای	۱۴۸
اهمیت اطلاعات بهای تمام شده	۱۴۸
تخصیص هزینه‌ها به محصولات	۱۴۸
دایره فاقد موجودی کار در جریان اول و پایان دوره	۱۴۹
دایره دارای موجودی کار در جریان پایان دوره	۱۵۱
دایره یا موجودی کار در جریان ابتدا و انتهای دوره	۱۵۵
روش هزینه‌یابی میانگین موزون	۱۵۵
ایده اساسی اعمال مدل پایه‌ای جریان بهای تمام شده	۱۵۶
گزارش بهای تمام شده تولید	۱۶۲
دایره‌ای با هزینه‌های انتقالی از دایره قبلی	۱۶۴
تخصیص بهای تمام شده به محصولات با استفاده از روش فایفو	۱۶۶
مزایا و معایب روش‌های فایفو و میانگین موزون	۱۷۳

۱۷۴	 دایره‌ای با هزینه‌های انتقالی از دوایر قبلی - روش فایفو
۱۷۴	 مدیریت هزینه‌های شرکت شهداد
۱۷۶	 انتخاب هزینه‌یابی مرحله‌ای یا سفارش کار
۱۷۷	 هزینه‌یابی عملیات
۱۸۲	 مقایسه روش‌های هزینه‌یابی سفارش کار، مرحله‌ای و عملیات
۱۸۲	 خلاصه فصل
۱۸۵	 سوالات
۱۸۷	 تمرین‌ها
۱۹۲	 مسایل

فصل ۵، ضایعات ۲۰۱-۲۳۲

۲۰۲	 نگاهی کلی به ضایعات
۲۰۳	 ضایعات عادی محصول
۲۰۳	 ضایعات غیرعادی محصول
۲۰۴	 ضایعات محصول و هزینه‌یابی مرحله‌ای
۲۰۷	 روش میانگین موزون و ضایعات محصول
۲۰۹	 روش اولین صادره از اولین وارده و ضایعات محصول
۲۱۱	 نحوه تخصیص ضایعات عادی
۲۱۲	 بازرسی و ضایعات محصول در مراحل میانی تولید
۲۱۴	 ضایعات محصول و هزینه‌یابی سفارش کار
۲۱۵	 دوباره کاری
۲۱۷	 ضایعات مواد
۲۱۸	 ثبت ضایعات مواد در زمان فروش
۲۲۰	 ثبت ضایعات مواد در زمان ایجاد ضایعات
۲۲۱	 مسأله خودآموز
۲۲۲	 خلاصه فصل
۲۲۳	 سوالات
۲۲۴	 تمرین‌ها
۲۲۸	 مسایل

فصل ۶، تخصیص هزینه‌های دوایر خدماتی ۲۳۲-۲۶۲

۲۳۴	 تخصیص هزینه دایره خدماتی
۲۳۶	 روش‌های تخصیص هزینه‌های دوایر خدماتی
۲۳۶	 مبانی تخصیص
۲۳۷	 روش مستقیم

۲۴۱		سؤال خودآموز
۲۴۲		روش یک طرفه
۲۴۵		سؤال خودآموز
۲۴۶		روش دو طرفه (متقابل)
۲۴۹		سؤال خودآموز
۲۵۰		مقایسه روش‌های یک طرفه، مستقیم و دو طرفه
۲۵۱		سایر روش‌ها
۲۵۱		خلاصه فصل
۲۵۲		سؤالات
۲۵۲		تمرین‌ها
۲۵۵		مسایل
۲۵۹		پاسخ سؤالات خودآموز
۲۶۳-۳۰۰	-----	فصل ۷، هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۶۵		نرخ تخصیص سربار واحد برای کل کارخانه
۲۶۶		نرخ‌های تخصیص سربار جداگانه برای هر یک از دوائر تولیدی عملیاتی
۲۶۷		چگونگی انتخاب روش تخصیص
۲۶۸		هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۷۰		مراحل پیاده‌سازی هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۷۵		مثال جامع
۲۷۶		روش نرخ تخصیص دایره‌ای
۲۷۷		روش هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۷۹		مقایسه ارقام بهای تمام شده یک واحد محصول
۲۸۱		جریان هزینه‌ها در حساب‌ها
۲۸۱		هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت در محیط‌های مدرن تولید
۲۸۲		بهای تمام شده یک فعالیت خدماتی
۲۸۳		ارزش استفاده از هزینه‌یابی بر مبنای فعالیت
۲۸۵		خلاصه فصل
۲۸۷		سؤالات
۲۸۸		تمرین‌ها
۲۹۲		مسایل
۳۰۱	-----	منابع

مقدمه

نقش حسابداری بهای تمام شده در مقایسه با دهه‌های گذشته، بسیار متفاوت شده است. امروزه حسابداران بهای تمام شده، مشاوران تجاری درون سازمانی قلمداد می‌شوند و شانه به شانه مدیریت در قالب تیم‌های ترکیبی، با مدیران همه حوزه‌های سازمان همکاری دارند. تیم مدیریت سازمان به دنبال ارزش آفرینی برای سازمان است. این خواسته با مدیریت منابع، فعالیت‌ها و کارکنان در جهت میل به اهداف سازمان محقق می‌شود. حرکت در این مسیر بدون استفاده از تکنیک‌ها و روش‌های مدرن و کارآمد حسابداری بهای تمام شده امکان‌پذیر نمی‌باشد.

هدف از تألیف این کتاب، ارائه یک کتاب درسی آموزشی معتبر مطابق با آخرین دستاوردها و یافته‌های علمی در سطح جهان است. سادگی بیان و نگارش مطالب در این کتاب همواره مدنظر بوده است. هدف دیگر، هماهنگی و پوشش کامل پرسش‌ها، تمرین‌ها و مسایل پایان هر فصل با مفاهیم و روش‌های مطرح شده در هر فصل است. تمرین‌های پایان هر فصل با مسایل ساده شروع و به تدریج مسایل پیچیده‌تر و جامع‌تر را در برمی‌گیرد.

این کتاب می‌تواند برای آموزش حسابداری صنعتی (۱) در رشته‌های حسابداری، مدیریت و علوم اقتصادی مورد استفاده قرار گیرد. اساتید محترم برای دانشجویان رشته‌های مدیریت و علوم اقتصادی می‌توانند برای تطبیق با برنامه، برخی از فصول کتاب را به دلخواه انتخاب و آموزش دهند. علاوه بر این، این کتاب می‌تواند مورد استفاده مدیران، کارشناسان و سایر علاقه‌مندان فراگیری حسابداری بهای تمام شده نیز قرار گیرد.

در خاتمه لازم می‌دانیم از مساعدت مدیریت محترم دانشگاه شهید باهنر کرمان، حوزه پژوهشی و مرکز نشر که امکان چاپ این کتاب را فراهم کردند، سپاسگزاری نماییم. همچنین از آقای مازیار برهانی دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری که در زمینه تایپ و ویرایش این کتاب نهایت همکاری را داشته‌اند و سایر عزیزان دانشجو که ما را در انجام این مهم یاری داده‌اند، تشکر و قدردانی می‌نماییم.

دکتر احمد خدای پور

سیدمحمد میرتونی